En president minns

av Tommy Jeppsson

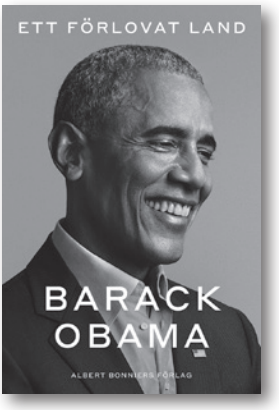

TITEL:
Ett Förlovat Land
FÖRFATTARE:
Barack Obama
FÖRLAG:
Albert Bonniers Förlag. Översättning till svenska av Manne Svensson

ATT LÄSA STATSMANNAMEMOARER är inte minst en nyttig påminnelse om världens ofullkomnad, där den tidigare amerikanske presidentens minnen inte utgör något undantag från den iakttagelsen. Barack Obamas bok är definitivt rekommenderad läsning då den genomgående är intresseväckande och dess drygt 800 sidor blir aldrig enformig läsning. Det rör sig om den första boken om två volymer, och när recensenten hade läst sista sidan var det med känslan av nyfikenhet på den kommande och avslutande boken. Här anmäld volym tar upp tiden från uppväxtåren intill att han som president avtackar det förband ur Navy SEAL's som genomförde insatsen mot Abbottabad i Pakistan, vilken ändade livet för Osama bin Laden.

Bidragande till den positiva läsupplevelsen är Barack Obamas sätt att skriva enkelt, begripligt och med måttfull självhävdelse. Givet det amerikanska presidentämbetets mycket stora prestige vore det dock ytterst märkligt om en tidigare innehavare av detta undgick att uttrycka stolthet över att ha nått nationens högsta ämbete och visst är Obama stolt över att som förste färgade valts till president, dock något som uttrycks utan större överord. Tämligen självförklarande finns också ett självintresse hos bokens författare, något som framskymtar, men som knappast kan sägas vara negativt för en person som är framåtsträvande, särskilt som han är den förste färgade att inneha presidentämbetet i ett land där rasism ingalunda är en frånvarande företeelse.

Bokens tyngdpunkt är huvudpersonens politiska utveckling och insatser, något som ger insikter i dels det amerikanska politiska systemet, dels vad som krävs av vilja och beslutsamhet samt inte minst förmågan att skaffa monetärt och mänskligt stöd för att ta sig fram inom detsamma. Inte minst förmågan att övertyga väljarkåren som bl a handlar om att påvisa trovärdighet och att entusiasmera är ovärderliga tillgångar i det politiska ledarskapet, vilket tvivelsutan finns i hög grad hos den tidigare presidenten. Och entusiasmera kan han, där karakteristiken mästerlig kommunikatör inte känns som överord, snarare en korrekt beskrivning över hur han som talare lyckades trollbinda åhörarna, inte minst de yngre generationerna som i hans ungdomliga framtoning, liksom

intellektuella och fysiska vitalitet såg hoppet om ett bättre USA.

Hustrun och barnen har helt uppenbart en helt central plats i Barack Obamas liv, där utmaningarna mellan upprätthållandet av ett så långt möjligt normalt familjeliv och en allestädes närvarande kravspiral från en efterhand alltmer utmanande politisk karriär, långt ifrån kan betecknas som lättlöst. Trots alla praktiska svårigheter verkar ändå familjen Obama klarat åren i Vita huset bra. Känslomänniskan Barack Obama kommer särskilt till uttryck i de avsnitt som behandlar familjelivet som befriande motvikt till ledarskapets ensamhet och utsatthet. Beskrivningen av kärleken till hustrun Michelle och barnen känns äkta liksom de utmaningar mot normalitet i familjelivet som presidentämbetet innebär.

Eftertänksamhet och reflektion är centrala drag hos bokens huvudperson där han utmanar sig själv genom att ställa frågan om drivkraften att tjäna landet har varit större än egot, där recensentens slutsats är att landets bästa varit i fokus även om få maktmänniskor kan svära sig fria från inslaget av ett ego som pådrivningsfaktor, vilket inte med nödvändighet är något uteslutande negativt.

Att han tilldelades Nobels fredspris i oktober 2009, knappt nio månader efter att han svurits in som USA:s 44:e president, har kritiserats då motivet för priset – hans insatser att stärka internationell diplomati och samarbete – enligt kritikerna inte fick den effekt på Obama-administrationens utrikespolitik som förväntats. Obamas utrikespolitik har kritiserats som svag, något som gett utrymme för bland annat ryska, kinesiska, iranska och nordkoreanska positionsframflyttningar med åtföljande ökad politisk instabilitet, inte minst i Mellanöstern

Också innan den andra boken i memoarsviten landat in på bokhandelsdiskarna, känns det lämpligt att göra en snabbkaraktäristik av Barack Obamas åttaåriga insats för USA mellan åren 2009–2017. Främst är det arbetet relaterat till de inrikes utmaningarna som bar frukt. Satsningarna inom sjukvårdsområdet, utbildningssektorn, liksom behövliga infrastrukturella dito syftade till att dels utjämna de stora sociala skrankor som existerar i landet, dels göra USA fortsatt konkurrenskraftigt. En stor framgången får anses vara den sjukförsäkringsreform som går under benämningen Obamacare. Annat av betydelse som bör nämnas är undertecknandet av Parisavtalet 2015 och satsningarna på grön energi liksom införandet av en ny immigrationslag som gav arbetstillstånd för vissa illegala invandrare samt legaliseringen av samkönade äktenskap.

Den tidigare presidenten är som inledningsvis antyds inte fri från en självkritisk betraktelse av sina insatser. Recensenten uppfattar att han ävenledes är relativt återhållsam med att framhålla sig själv, varför drag av hybris svårligen kan spåras i hans personlighet. Liksom att familjen lyfts fram som central för att klara resan mot liksom utövandet av presidentämbetet, är Barack Obama inte sparsmakad med att elogera alla de medarbetare som varit en förutsättning för kampanjandet. Sak samma gäller hans medarbetare i Vita husets stab. Han är generös med att lyfta fram goda insatser som kan tillskrivas andra och en positiv människosyn präglar överhuvudtaget hans personlighet. Obama behandlar även de mindre spektakulära sidorna av det politiska livet vilket stundtals kan vara till lika delar förvånande som roande läsning.

Obamas personkarakteristika, såväl mötet med utländska statsöverhuvuden som av de nära medarbetarna uppfattar anmälaren som särskilt intressanta eftersom dessa relationer i hög grad påverkar fram- respektive motgångar i presidentämbetets utövning. Samarbetet med och de mera person-

liga relationerna till utrikesminister Hillary Clinton och försvarsminister Robert Gates utgör mycket läsvärda avsnitt där respekten för Clinton tydligt framgår liksom att försvarsminister Gates' integritet bidrog till presidentens stora förtroende för honom. Robert Gates båda böcker, *Duty*, liksom efterföljaren *Exercise of Power* är mycket givande parallell läsning till den här anmälda boken.

Historien om Barack Obamas liv fortsätter således i en kommande volym, men redan i den första boken framgår det påtagligt att den tidigare presidenten gjort tydliga avtryck i ett USA, vilket såväl genomgått förändringar under hans ledarskap, men som samtidigt i mycket förblivit detsamma.

Recensenten är överstelöjtnant, ledamot av KKrVA och redaktör för dess *Handlingar och Tidskrift*.